

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ.

Тагаєва М.

Науковий керівник: доц. Сабатовська-Фролкина І.С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

maria.tagaeva@gmail.com

Вступ. Перехід вищої школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення професійної підготовки фахівців усіх кваліфікаційних рівнів, зокрема здобувачів освітньої програми «Педагогіка вищої школи». За цих умов особливого значення набуває модернізація змісту, методів і форм підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти, здатних не лише виконувати професійні обов'язки, а й бути компетентним у сфері науково-педагогічної та науково-дослідницької діяльності. Процес підготовки магістрів загалом вимагає формування в них дослідницької компетентності, педагогічна цінність якої полягає в актуалізації творчого потенціалу особистості, формуванні ціннісних орієнтацій саморозвитку, підвищенні професійного статусу як майбутнього викладача.

Мета. Розкрити сутність та необхідність формування дослідницької компетентності у майбутніх викладачів вищої школи.

Матеріали та методи. З урахуванням теоретичних положень, особливостей професійної діяльності викладача, сутність і структура дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищої школи є цілісною, інтегративною властивістю особистості, що поєднує в собі знання, уміння, науковий досвід, особистісні цінності та якості (креативність, творче мислення, уяву, спостережливість) дослідника й виявляється в готовності ефективно здійснювати власну дослідницьку діяльність і здатності організувати продуктивну науково-дослідну роботу студентів.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про міждисциплінарний характер та багатовимірність досліджуваного феномену «дослідницька компетентність», що виявляється в єдності його особистісно-розвивальної, науково-методологічної, ціннісно-сислової функцій, інтеграції мотиваційно-ціннісного, гностичного, практично-діяльнісного, особистісно-рефлексивного компонентів. Їх сформованість забезпечує оволодіння майбутніми викладачами вищої школи в умовах магістерської підготовки дослідницькою діяльністю як універсальним інструментом освоєння педагогічної дійсності, розвиток здатності до творчого розв'язання нестандартних професійно-педагогічних завдань, актуалізацію дослідницького потенціалу, формування дослідницького типу педагогічного мислення, здатності до творчого саморозвитку. Дослідницька компетентність сприяє розширенню простору вільного вибору творчих видів діяльності в процесі оволодіння магістерською програмою, уможлиблює урізноманітнення форм навчально- та науково-дослідної діяльності, сприяє розвитку здатності до самовираження, саморозвитку.

Спираючись на визначенні структурні компоненти дослідницької компетентності, зауважимо, що успішне формування дослідницьких умінь у здобувачів освіти можливе за рахунок єдності змістового та процесуального складників навчання на основі оволодіння ними необхідними дослідницькими способами дій, у процесі виконання яких створюються і закріплюються асоціації між завданнями, що потрібно виконати, та знаннями, на які потрібно спиратися. Дослідницькі уміння, як і інші вміння, мають високий ступінь узагальненості. Щоразу вони передбачають усвідомлення мети, умов її досягнення, формулювання завдань діяльності, планування і вибір способів виконання дій, які необхідні для досягнення визначених цілей, реалізація науково-пізнавальної діяльності, контроль і самоконтроль за процесом діяльності.

Крім вищезазначеного, дослідницькі уміння майбутніх педагогів пов'язані із уміннями, що потрібні фахівцеві у професійній педагогічній діяльності: уміння бачити і аналізувати проблеми, формулювати припущення про їх вирішення; уміння отримувати та відбирати відповідно до мети інформацію, використовувати її для досягнення мети навчальної чи професійної діяльності, або

власного розвитку; уміння аналізувати ситуації; уміння обирати адекватні способи та засоби для досягнення поставленої мети; уміння здійснювати рефлексію.

Головною метою професійного зростання майбутнього викладача на етапі магістратури є не лише поглиблене оволодіння певною сукупністю знань, умінь, навичок, що передбачені освітньою програмою, а й його особистісне та професійне самовизначення, активна життєва позиція щодо професійного самовдосконалення, готовність до творчої професійної самореалізації, побудови освітньої траєкторії. У зв'язку з цим, необхідно приділити увагу педагогічним умовам, що сприятимуть формуванню дослідницької компетентності у майбутніх викладачів, організації навчальних занять у вищій школі, особливо в процесі магістерської підготовки.

Висновки. Ґрунтуючись на сутності та ролі дослідницької компетентності в діяльності викладача вищої школи, вважаємо, що особливу увагу слід приділити певним педагогічним умовам. Ці умови визначаються етапами та елементами процесу формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищої школи. Такими педагогічними умовами може бути, зокрема, упровадження інноваційних форм та методів навчання, а також залучення здобувачів до активної творчої, дослідницької діяльності шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Федірко А.М.

Науковий керівник: викл. Науменко Н.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

km.maks1977@gmail.com

Вступ. Метою сучасної освіти виступає розширення кола міждисциплінарної підготовки спеціалістів (interdisciplinary connection). Структура навчальних програм дозволяє студентам здійснювати гнучку організацію процесу навчання.

Одним із пріоритетних напрямків підготовки майбутнього спеціаліста виступає інформаційна компетентність, яку вітчизняні науковці трактують як готовність студента до використання професійно – орієнтованих інформаційних технологій з метою постійного самовдосконалення. Формування інформаційної компетентності повинно відбуватися із залученням активної самостійної діяльності студента, що неможливо здійснити за рахунок регламентованого аудиторного часу. У зв'язку з чим великого значення набуває самостійна робота студентів, яка зараз займає 50–60% учбового часу, і цей відсоток постійно збільшується за останні роки.

Метою дослідження є вивчення форм і методів використання професійно – орієнтованих інформаційних технологій з метою постійного самовдосконалення майбутніх фахівців.

Матеріали та методи – теоретичні: аналіз наукової літератури для визначення стану розробленості досліджуваної проблеми; практичні: опитування, бесіди, спостереження.

Отримані результати. На сучасному етапі Українські науковці виділяють такі задачі щодо організації самостійної роботи студентів:

- формування готовності студента керувати особистим процесом пізнання у системі «інформація – знання – інформація»;
- планування та розробка завдань для самостійної роботи студентів таким чином, щоб вони мали за мету креативний підхід до виконання, а не повторення та закріплення матеріалу практичного заняття;
- детальний відбір розділів з дисциплін, які забезпечують практичне спрямування та надають можливість виходу на дослідницьку діяльність;